

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K problematice absence elektronického podpisu podání a jeho příloh

V případě, že advokát, či kterákoliv osoba jiná, činí podání vůči orgánu veřejné moci, jednou z obecných náležitostí tohoto podání je podpis. Co však nastane v případě, že advokát zasílá podání orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky a toto podání zašle jako přílohu této datové zprávy, přičemž tuto přílohu samostatně nepodepíše? Nejen na tuto otázku se pokouší odpovědět následující článek.

Povinnost podpisu podání, jakožto obecná náležitost podání v občanském soudním řízení, je upravena v § 42 odst. 4 zák. č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OSŘ“)[1]. V případě řízení trestního je tato náležitost upravena v § 59 odst. 4 zák. č. [141/1961](#) Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TŘ“)[2]. A konečně ve správním řízení tuto náležitost zakotvuje § 37 odst. 2 zák. č. [500/2004](#) Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘ“)[3]. Tato náležitost obecně platí pro písemné podání v listinné podobě.

Všechny výše uvedené předpisy však též pamatují na možnost písemného podání v elektronické podobě, a to podle zvláštního předpisu. Tímto zvláštním předpisem je od 1. 7. 2009 účinný zákon č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „EÚ“). Za klíčové ve vztahu k podání lze považovat především ustanovení § 18 odst. 2 EÚ, které říká, že: *„Úkon učiněný osobou uvedenou v § 8 odst. 1 až 4 nebo pověřenou osobou, pokud k tomu byla pověřena, prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více z uvedených osob.“* Toto ustanovení se pak vztahuje též na datové schránky advokátů, neboť advokát je podle § 8 odst. 2 EÚ podnikající fyzickou osobou, pro niž byla datová schránka zřízena.

Ustanovení § 18 odst. 2 EÚ zakládá dvojí právní fikci, a to fikci písemnosti a fikci podpisu dokumentu podaného orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, která je jednoznačným identifikátorem odesílatele. Také důvodová zpráva k ZEÚ uvádí, že *„Ke zprávám nebude nutné připojit zaručený elektronický podpis (přihlášení do informačního systému datových schránek jej v případě provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci nahrazuje...)“*[4]. Z daného vyplývá, že ani příloha datové zprávy nemusí být opatřena zaručeným elektronickým podpisem. Na tomto místě je též třeba zmínit názor zastávaný odbornou veřejností, který byl zveřejněn v Bulletinu advokacie[5] a podle nějž *„Ten, kdo použije svou datovou schránku, může za určitých podmínek těžit z uplatnění fikce podpisu a své podání směřované k soudu (OVM) nemusí elektronicky podepsat, i když příslušný procesní předpis podpis podání uznávaným elektronickým podpisem jinak vyžaduje. Kdo však využije cizí datovou schránku, musí své podání umístěné v příloze datové zprávy ISDS podepsat svým (platným) uznávaným elektronickým podpisem obdobně jako u podání v příloze elektronické pošty.“* Na tento vyslovený názor odkazuje též judikatura Nejvyššího soudu ČR[6]. Zákon o EÚ je tedy speciální úpravou ve vztahu k předpisům upravujícím obecné náležitosti podání, a pokud advokát zasílá podání ze svojí datové schránky, procesní předpis (tedy OSŘ, TŘ nebo SŘ) podepsání podání uznávaným elektronickým podpisem de facto vyžadovat ani nemůže. Takové podání má tedy být považováno za řádné a účinné.

V praxi se však objevují případy, kdy soudy nepřihlíží k podáním učiněným elektronicky, a to ani

tehdy, bylo-li podání opatřeno tzv. zaručeným elektronickým podpisem. Jde o ty případy, kdy vlastní podání (tj. podání obsahující návrh ve věci samé – typicky žaloba) tvoří přílohu elektronické zprávy (e-mailu či datové zprávy), přičemž odesílatel opatří zaručeným elektronickým podpisem toliko vlastní tělo zprávy, a nikoli její přílohu (dokument obsahující vlastní podání). Na tento problém již advokáty v minulosti upozornil Legislativní odbor ČAK[7], a to opětovně poté, co v minulosti v Bulletinu advokacie[8] sdělil, že pokud advokát chce posílat dokument prostřednictvím datové schránky, musí jej podepsat uznávaným elektronickým podpisem, i když jedním dechem dodal, že taková povinnost v zákoně stanovena vlastně není[9]. Legislativní odbor se vyjádřil, že zákon o EÚ sice neukládá odesílateli povinnost opatřovat písemnosti zasílané datovou schránkou zaručeným elektronickým podpisem, ale pro účely předejití výkladovým problémům ohledně náležitostí elektronického podání doporučil, aby advokáti opatřovali veškeré dokumenty obsahující vlastní podání zaručeným elektronickým podpisem rovněž tehdy, pokud je hodlají zaslat prostřednictvím datové schránky.

Pokud orgány veřejné moci nepřihlíží k takovým podáním, které nejsou podepsána, jedná se o nesprávný procesní (úřední) postup. Na tomto místě bych rád odkázal na následující rozhodnutí nejvyšších soudů:

- Vrchní soud v Praze judikoval[10] ohledně přihlášky pohledávky (tedy v případě občanského/insolvenčního soudního řízení), že tato *„je podáním věřitele, které v případě, že bylo odesláno z datové schránky tohoto věřitele do datové schránky příslušného soudu osobou uvedenou v § 18 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb. ve znění pozdějších předpisů má z hlediska úpravy obsažené v ustanovení § 18 odst. 2 tohoto zákona stejné účinky jako procesní úkon učiněný písemně a podepsaný.“*
- Nejvyšší soud ČR pak v trestní věci judikoval[11], že: *„Jestliže příslušnému soudu bylo doručeno odvolání obviněného prostřednictvím datové schránky podle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, má toto podání stejnou kvalitu, jako by ho podal obhájce obviněného písemně s připojeným podpisem. Takové podání proto není třeba opatřit ani zaručeným elektronickým podpisem podle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů, a odvolací soud tak není oprávněn odvolání zamítnout podle § 253 odst. 1 tr. řádu z důvodu, že nebylo podáno oprávněnou osobou.“*
- Nejvyšší soud ČR pak ohledně podání v další trestní věci judikoval[12], že: *„Zákonná forma podání ve smyslu § 59 odst. 1, věta druhá, tr. ř. je dodržena i v případě, je-li podání učiněno do datové schránky příslušného soudu osobou oprávněnou podle § 8 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, a soud měl podle identifikátoru elektronického podání možnost tyto skutečnosti ověřit. Při takové formě podání se již podle § 18 odst. 2 tohoto zákona nevyžaduje elektronický podpis, jak tomu musí být v případě jiného elektronického podání na základě zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“* Toliko lze tedy zmínit k výše uvedenému tvrzení, že datová schránka je jednoznačným identifikátorem odesílatele.
- Analogicky tento postup pak potvrdil Ústavní soud ČR, kdy ve svém nálezu[13] řekl, že: *„Městský soud chybně zhodnotil dosah zaručeného elektronického podpisu, když dospěl k závěru, že se tento nevztahuje na přílohu elektronické zprávy. Při výkladu ustanovení § 43 odst. 5 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 42 odst. 3 věta druhá o. s. ř. nerespektoval, že smyslem a účelem příslušných ustanovení je záruka identifikace účastníka řízení a autenticity podání. Důvodem, proč mají být elektronická podání doplňována (ustanovení § 42 odst. 3 věta druhá o. s. ř.) je snaha o odstranění pochybností ohledně totožnosti osoby, která podání učinila, tj. zabránit tomu, aby jménem podatele činil bez jeho vědomí či proti jeho vůli podání*

někdo jiný. Elektronické podání odeslané e-mailem a opatřené zaručeným elektronickým podpisem s přílohou, která je součástí tohoto elektronického podání a obsahuje rozvedený text námitek proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, i když není samostatně opatřena zaručeným elektronickým podpisem, splňuje podmínky ustanovení § 42 odst. 5 o. s. ř.“ Tento náleží pouze potvrzuje výše několikrát tvrzenou skutečnost, a to, že pokud je zpráva (a je nepodstatné zda datová či e-mailová) opatřena zaručeným elektronickým podpisem, přílohu, která je součástí tohoto podání, není třeba samostatně podepisovat. Zde citovaný náleží Ústavního soudu jen podporuje jeho dřívější ustálenou judikaturu[14].

Z důvodů výše uvedených zastávám tedy právní názor, že v případě, kdy orgán veřejné moci odmítne podání či přílohu, které nejsou podepsány zaručeným elektronickým podpisem, se jedná o postup, který není v souladu se zákonem a ustálenou judikaturou v oblasti elektronického doručování. V této rovině by se pak dalo uvažovat o uplatnění institutu náhrady škody dle dikce zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

A na konec jeden konkrétní příklad za všechny:

Státní pozemkový úřad na základě zákona č. [229/1991](#) Sb., o půdě, ve znění pozdějších předpisů, vyhlašuje veřejné nabídky tzv. náhradních pozemků, ze kterých se mohou uspokojit restituenti, kterým z určitých zákonných důvodů (např. zastavení pozemku) nemohly být vydány jimi původně vlastněné nemovitosti. Podmínky této nabídky však SPÚ upravuje prostřednictvím Metodického pokynu SPÚ – Souběžné realizace zákona 503/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákona č. [229/1991](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, svazek C, s platností a účinností od 1. 8. 2015. Dle tohoto „pokynu“ musí být žádost doručena prostřednictvím datové schránky ve formátu pdf (Portable Document Format) a musí obsahovat elektronický podpis žadatele nebo jeho zástupce, podává-li žádost zástupce, musí obsahovat též plnou moc s elektronickým podpisem zmocnitele. Dále je pak v tomto dokumentu řečeno, že při nesplnění této podmínky nebude k žádosti přihlédnuto. Pokud pak advokát pošle za klienta přihlášku do předmětné veřejné nabídky prostřednictvím zprávy z datové schránky a tuto zprávu elektronicky nepodepíše, je mu posléze sděleno, že jím podaná žádost byla vyhodnocena jako neplatná. Předmětný pokyn ale není zákonným pramenem práva vůči oprávněným osobám dle restituční legislativy, nýbrž je pouze interním normativním aktem upravujícím vnitřní postup správního orgánu. Pokud tedy SPÚ postupuje popsáním způsobem, postupuje nezákonně, a to v rozporu se zákonem o EÚ a správním řádem. Jelikož sdělení o neplatnosti přihlášky do veřejné nabídky není rozhodnutím ve smyslu SŘ, je pak jedinou obranou proti takovému sdělení podání podnětu k jeho zrušení dle § 156 odst. 2 SŘ, tento podnět ovšem není nárokový.

Na závěr jen můžeme doufat v další sjednocující rozhodnutí nejvyšších soudů, že takových nezákonných excesů bude v budoucnu jen ubývat a že soudy, správní orgány a jiné orgány veřejné moci budou v těchto případech postupovat dle platné legislativy.

Mgr. Jiří Porkert,

advokátní koncipient

e-mail: porkert@akmeduna.cz

[1] § 42 odst. 3 OSŘ: „Pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno. Povinnost podpisu a datování se nevztahuje na podání v elektronické podobě podle zvláštního právního předpisu....“

[2] § 59 odst. 4 TR: „Pokud zákon pro podání určitého druhu nevyžaduje další náležitosti, musí být z podání patrné, kterému orgánu činnému v trestním řízení je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno...“

[3] § 37 odst. 2 SŘ: „...Podání musí obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určeno, další náležitosti, které stanoví zákon, a podpis osoby, která je činí.“

[4] Důvodová zpráva k zákonu č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Poslanecká sněmovna ČR, 2008, s. 23.

[5] Peterka, J.; Podaný, J. Problematika podání k soudu prostřednictvím datové schránky, Bulletin advokacie, č. 1-2, roč. 2013, s. 23-35.

[6] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 6. 2014, sp. zn. 33 Cdo 2743/2013.

[7] E- podatelna i datová schránka: Podepisujte podání zaručeným elektronickým podpisem! Legislativní odbor ČAK [online]. Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[8] Datové schránky pro advokáty - jak na to, Bulletin advokacie, č. 11, roč. 2011, s. 8.

[9] Musí advokát skutečně dokument, který posílá datovou schránkou, podepsat uznávaným elektronickým podpisem? Legislativní odbor ČAK [online]. Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[10] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 5. 2011, sp. zn. 3 VSPH 605/2010.

[11] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 4 Tdo 47/2014.

[12] Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 5. 2014, sp. zn. 8 Tdo 517/2014.

[13] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. února 2014 sp. zn. IV. ÚS 1829/13.

[14] Srov. např. nález Ústavního soudu ČR ze dne 27. 8. 2012 sp. zn. II. ÚS 3042/12 nebo nález Ústavního soudu ČR ze dne 13. 5. 2013 sp. zn. IV. ÚS 4787/12.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)

- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)